

ΚΑΣΤΡΟ
ΧΛΕΜΟΥΤΣΙ
CHLEMOUTSI
CASTLE

ΗΛΕΙΑ / ILEIA

Το Χλεμούτσι είναι χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου στο δυτικότερο ακρωτήριο της Πελοποννήσου. Ιδρύθηκε στα 1220-1223 από τον ηγεμόνα Γοδεφρείδο Α΄ Βιλλεαρδουίνο και αποτέλεσε το ισχυρότερο φρούριο του φραγκικού πριγκιπάτου της Αχάϊας.

Το κάστρο χτίστηκε εξ αρχής από τους Φράγκους και ονομάστηκε Clermont, που στα ελληνικά έγινε Χλεμούτσι. Αργότερα πήρε την ονομασία Tomese, επειδή θεωρήθηκε λανθασμένα πως σε αυτό βρισκόταν το περίφημο φραγκικό νομισματοκοπείο των τορνέσιων νομισμάτων.

Η θέση που επιλέχθηκε για την ίδρυση του νέου κάστρου ήταν στρατηγική. Από την κορυφή του λόφου το Χλεμούτσι προστάτευε το φημισμένο εμπορικό λιμάνι της Γλαρέντζας και την πρωτεύουσα του πριγκιπάτου Ανδραβίδα, εξασφαλίζοντας τον έλεγχο της περιοχής που αποτέλεσε το κέντρο των φραγκικών κτήσεων στο Μοριά, η οποία γνώρισε ιδιαίτερη ακμή και αίγλη κατά την εποχή των Βιλλεαρδουίνων.

Κατά την ταραγμένη περίοδο που ξεκινά μετά το θάνατο του Γουλιέλμου Βιλλεαρδουίνου και διαρκεί όλο το 14ο αιώνα, οδηγώντας στη σταδιακή παρακμή του φραγκικού πριγκιπάτου, το Χλεμούτσι γίνεται αντικείμενο διεκδικήσεων μεταξύ διαφόρων ευγενών. Εδώ φυλακίστηκε και πέθανε η τελευταία απόγονος των Βιλλεαρδουίνων Μαργαρίτα της Άκοβας, επειδή θεωρήθηκε υπαίτια για τη διεκδίκηση του Μοριά από τους Καταλανούς, οι οποίοι κατέκτησαν για μικρό διάστημα το κάστρο στα 1315.

Στις αρχές του 15ου αιώνα το κάστρο περνά στην κατοχή του Καρόλου Τόκκου, κόμη της Κεφαλονιάς και δεσπότη της Ηπείρου. Το 1427 περιήλθε ειρηνικά στον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο μετά το γάμο του με την κόρη του Τόκκου, και αυτός το χρησιμοποίησε ως στρατιωτικό και διοικητικό του κέντρο προετοιμάζοντας την επίθεση στην Πάτρα.

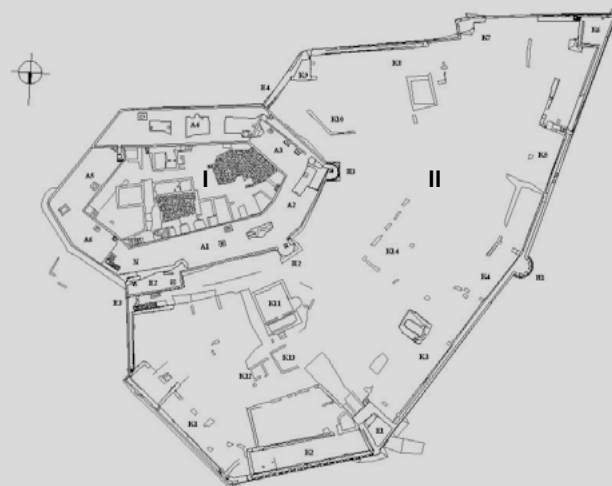
Το κάστρο παρέμεινε σε χρήση μέχρι τα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, περνώντας από τα χέρια των Τούρκων (1460-1687, 1715-1821) και των Βενετών (1687-1715). Φαίνεται όμως πως ήδη μετά το τέλος της Φραγκοκρατίας άρχισε να χάνει σταδιακά το σημαντικό του ρόλο στην άμυνα της περιοχής. Οι Έλληνες και οι Βενετοί δεν πραγματοποίησαν καθόλου

εργασίες στο κάστρο, ενώ οι Τούρκοι εκτέλεσαν μικρές έκτασης επεμβάσεις για την ενίσχυσή του. Σημαντική καταστροφή υπέστη μέρος του κάστρου κατά το βομβαρδισμό από τον Ιμπραήμ το 1825. Σήμερα το Χλεμούτσι, που η αρχική του μορφή δεν υπέστη σημαντικές μεταγενέστερες επεμβάσεις, διατηρεί έντονο το φραγκικό χαρακτήρα του και είναι από τα σημαντικότερα και πιο καλοδιατηρημένα κάστρα του ελληνικού χώρου.

Το κάστρο αποτελείται από δύο περιβόλους. Ο εξωτερικός περιβόλος έχει σχήμα πολυγωνικό. Στην περίμετρο των τειχών του διατηρούνται ερείπια κτηρίων που ανήκουν στην αρχική κατασκευή του 13ου αιώνα, ενώ στο εσωτερικό του σώζονται ίχνη κτισμάτων, από τα οποία επιμελέστερης κατασκευής είναι ένα τουρκικό τζαμί.

Στις επεμβάσεις που έγιναν κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας ανήκει η σημερινή διαμόρφωση της κύριας εισόδου, των επάλξεων και των τριών πύργων της δυτικής πλευράς του περιβόλου. Στο νοτιοανατολικό άκρο του υψώνεται ο εξαγωνικός εσωτερικός περιβόλος, που αποτελείται από σειρά θολωτών αιθουσών γύρω από μια μεγάλη κεντρική αυλή. Οι περισσότερες από τις αίθουσες ήταν αρχικά διώροφες και θερμαίνονταν με τζακία, παρόμοιας μορφής με εκείνα των κτηρίων του εξωτερικού περιβόλου. Μορφολογικά στοιχεία, όπως οι ψηλοί ημιελλειψοειδείς θόλοι που στεγάζουν τις αίθουσες και τα χαμηλωμένα ή ελαφρώς οξυκόρυφα τόξα των ανοιγμάτων, μαρτυρούν τη δυτική καταγωγή των ιδρυτών του κάστρου.

Εσωτερικός Περιβόλος	I	Interior Enclosure
Εξωτερικός Περιβόλος	II	Outer Enclosure
Είσοδοι	E	Entrances
Πύργοι	T	Towers
Κτίρια	K	Buildings
Αίθουσες	A	Halls
Παρεκκλήσι	N	Chapel

Chlemoutsi stands on the summit of a hill on the westernmost headland of the Peloponnese. It was built in 1220-1223 by prince Geoffrey I de Villehardouin and was the strongest fortress in the Frankish principate of Achaia.

The castle was built from the outset by the Franks, who called it Clermont, the name becoming Chlemoutsi in Greek. It was later known as Tornese, on the basis of an erroneous assumption that it was the location of the famous mint that issued the *tournois* coins.

The location chosen for the new castle was a strategic site. From the top of its hill Chlemoutsi protected the famous commercial port of Glarenza and the capital of the principate, Andravida, and controlled the area that formed the core of the Frankish possessions in the Morea, which enjoyed great prosperity and repute during the time of the Villehardouins.

The troubled period that began with the death of William de Villehardouin and lasted throughout the entire 14th century led to the gradual decline of the Frankish principate and Chlemoutsi became a prize of contention between different nobles. The last descendant of the Villehardouins, Margaret of Akova, was imprisoned and died here, being held responsible for the claims on the Morea made by the Catalans, who captured the castle for a short time in 1315.

At the beginning of the 15th century the castle passed into the possession of Carlo Tocco, count of Cephalonia and despot of Epiros. In 1427 it was acquired peacefully by Konstantinos Palaiologos as result of his marriage to Tocco's daughter, and was used by him as a military and administrative centre in his preparations for his attack on Patra.

The castle continued to function down to the time of the Greek National Uprising in 1821, passing through the hands of the Turks (1460-1687, 1715-1821) and the Venetians (1687-1715). Beginning as early as the end of the Frankish period, however, it appears gradually to have lost its important role in the defence of the region. The Greeks and Venetians carried out no work on the castle, while the Turks engaged in only minor projects to reinforce it. Part of the castle suffered major devastation during the bombardment by Ibrahim in 1825. There were no later modifications to the original form of the fortress and Chlemoutsi still retains a distinctly Frankish character; it is one of the most important and best preserved castles in Greece.

The castle consists of two enclosures. The outer enclosure wall is polygonal in shape. Along the course of the enceinte are preserved building remains that belong to the original construction of the 13th century and inside it survive traces of a number of structures, the best executed of which is a Turkish mosque.

The work undertaken in the Turkish period is responsible for the present form of the main entrance, the battlements, and the three towers on the west side of the enclosure. At the south-east edge of this rises the hexagonal interior enclosure, which consists of a row of vaulted rooms set around a large central courtyard. Most of these rooms originally had two storeys and were heated by hearths of a form similar to those in the buildings in the outer enclosure. Morphological features such as the tall, semi-elliptical domes over the rooms and the segmental or slightly pointed arches over the doors and windows attest to the western origins of the builders of the castle.

ΚΑΣΤΡΟ ΧΛΕΜΟΥΤΣΙ

CHLEMOUTSI CASTLE

ΗΛΕΙΑ / ILEIA

i T: 26230 95033

ΚΕΙΜΕΝΑ: Μ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΕΡΡΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

TEXT: M. GEORGOPOULOU-VERRA
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC**

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr